

Az iráni konfliktus globális és regionális hatásai

CSICSMANN LÁSZLÓ, VASS ÁGNES, LILLIAN ZSÓFIA ARONSON, KRÁNITZ
PÉTER PÁL, SALÁT GERGELY, SEREMET SÁNDOR, TREMBECZKI ZSOLT,
RUSLAN BORTNIK, STEFÁN CSABA, FEJÉRDY GERGELY, LÉVAI DÁNIEL,
KOVÁTS MÁTÉ, PAPP GÁBOR, HARB JAD MARCELL

MKI Elemzés

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2026.

Szerző(k):

Csicsmann László, Vass Ágnes, Lillian Zsófia Aronson, Kránitz Péter Pál,
Salát Gergely, Seremet Sándor, Trembeczki Zsolt, Ruslan Bortnik, Stefán Csaba,
Fejérdy Gergely, Lévai Dániel, Kováts Máté, Papp Gábor, Harb Jad Marcell

Lektorálta:

Vass Ágnes

ISSN 2063-9244

<https://doi.org/10.47683/KKIElemzesek.KE-2026.6>

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

A borítókép forrása: Shutterstock

AZ IRÁNI KONFLIKTUS GLOBÁLIS ÉS REGIONÁLIS HATÁSAI

FŐ MEGÁLLAPÍTÁSOK:

- A február 28-án kezdődő amerikai-izraeli támadásokat követően Irán továbbra is képes célzott csapásokat végrehajtani, amelyek elsősorban az Öböl-menti országok biztonságát fenyegetik és kárt okoznak infrastruktúrájukban. Ugyanakkor további eszkaláció egyelőre nem várható. Teherán stratégiájának lényege nem a katonai győzelem, hanem a konfliktus elhúzása és költségessé tétele.
- A legfelsőbb vezetőt megölték, és fia, Modzstaba Hámenei, akit utódjául jelöltek, súlyosan megsérült. Irán jelenleg alapvetően egy katonai junta logikája szerint működik: annak ellenére, hogy a legfelsőbb vezetőt és más magas rangú katonai-vallási vezetőket eltávolították, az állam egyelőre tovább működik, a tényleges irányítás pedig egyértelműen a Forradalmi Gárda kezében van.
- A Hormuzi-szoros részleges blokádja és az olajinfrastruktúra elleni támadások máris drasztikus olajár-emelkedést és ellátási láncok zavarait okozták, amelyek világszerte inflációs nyomást és gazdasági bizonytalanságot eredményeznek.
- Európa elsősorban gazdasági és energetikai következményekkel szembeesül, valamint újabb migrációs hullámokkal is számolnia kell, miközben katonai és politikai téren korlátozott a mozgástere. A háború azt is eredményezte, hogy a katonai erőforrások — különösen a légvédelmi rendszerek és elfogó rakéták — egyre inkább megoszlanak Ukrajna és a Közel-Kelet között.
- A konfliktus a nagyhatalmi versengés egyik kulcspróbája és megmutathatja, hogy az Egyesült Államok milyen mértékben képes egyszerre több régióban érvényesíteni érdekeit és maximalizálni hatalmát a kialakuló többpólusú világrendben.

BEVEZETŐ HELYETT

A 2026. február 28-án megindult Irán elleni támadás amerikai és izraeli részről három fő okkal indokolható: Irán nukleáris programjának megállítására; az iráni rakéta-program visszaszorítása; valamint az, hogy Irán által támogatott fegyveres hálózatok közvetlen fenyegetést jelentenek az USA-ra, Izraelre és szövetségeseikre nézve is. Vagyis a támadásnak volt egy preventív logikája. Izrael évek óta hangsúlyozta, hogy Irán nukleáris képessége és ballisztikus rakétái egzisztenciális fenyegetést jelentenek számára. A mostani támadás során a cél azonban nemcsak ezek megsemmisítése, hanem az iráni vezetés meggyengítése, illetve egy teljes rezsimváltás.

A konfliktus túlmutat a régió: Kína az iráni olaj egyik fő felvevőpiacaként érdekelt a status quo fenntartásában, míg Oroszország több szempontból profitálhat az amerikai erőforrások lekötéséből és a háború által az energiapiacra kialakult turbulenciákból. Az Európai Unió számára a konfliktus legfontosabb következményei gazdasági és biztonságpolitikai jellegűek. Az energiaárak emelkedése, különösen az olaj- és gázpiacon, közvetlen hatással van az inflációra és az ipari termelésre, miközben az ellátási láncok sérülékenysége tovább nő. Az EU egyidejűleg kényszerül rövid távú válságkezelésre és hosszabb távú stratégiai alkalmazkodásra, beleértve az energiaforrások diverzifikációját. Emellett a konfliktus biztonságpolitikai dimenziója is erősödik: a NATO és az uniós tagállamok számára kiemelt kérdéssé válik a közel-keleti instabilitás esetleges továbbgyűrűzése, valamint az, hogy az Egyesült Államok figyelmének megoszlása milyen hatással lesz az orosz-ukrán háború folytatását illetően.

A háború negyedik hetében a harcok intenzitása beállt, és nagyobb eszkaláció egyelőre nem várható. Ennek oka többek között, hogy Irán légvédelmi és rakétaképességei nagyrészt megsemmisültek az USA szerint, Washington pedig azért nem dönt a tűzerő fokozása mellett, mert annak további eszkalációs veszélye is lenne. Vagyis a harcok a jelenlegi ütemben várhatóan még két-három hétig folytatódhatnak, amit amerikai és izraeli források is megerősítettek.¹ Az iráni haditengerészet 60 hadihajója mellett a ballisztikus rakéták nagy részét, kilövőállásokat és az urándúsításhoz használt centrifugákat is megsemmisített az Egyesült Államok és Izrael. Ennek ellenére Irán még mindig képes célzott támadásokat indítani – elsősorban az Öböl-államok irányába.

¹ „US says Iran war may end within weeks as Tehran vows to keep fighting,” *National Herald*, 2026. március 16., <https://www.nationalheraldindia.com/amp/story/international/us-officials-say-iran-war-could-end-within-weeks-as-tehran-vows-to-keep-fighting>.

IRÁN STRATÉGIÁJA

Teherán stratégiájának lényege nem a katonai győzelem, hanem a konfliktus elhúzása és költségessé tétele. Irán tudatosan a regionális eszkaláció útját választotta, amelynek részeként 13 országban hajtott végre rakéta- vagy dróntámadásokat. Ezek közül Izrael mellett az Egyesült Arab Emírségeket érte a legtöbb támadás, nem véletlenül.² Teheránnak az eszkalációval az a célja, hogy költségessé tegye a katonai beavatkozást és lazítsa a Perzsa-öböl térségének hat olajmonarchiája és az Egyesült Államok közötti viszonyt. Ez a hat állam ugyanis úgy látta, hogy a térségben lévő amerikai támaszpontok egyfajta elrettentő erővel szolgálnak Irán felé, és egy esetleges támadás esetén Washington megvédi őket. A civil célpontokat és kritikus gazdasági infrastruktúrát is ért támadások ellenére ezen államok nem kívánnak részeseivé válni egy közös amerikai-izraeli háborúnak, ugyanis annak hozadéka várhatóan alacsony, kockázatai pedig jelentősek.³

Irán emellett a proxy-szervezeteket is felhasználja céljai elérésére, azonban ez csak részben sikeres stratégia. A Hamász jelentősen meggyengült; a Hezbollah ugyan rakétákkal támadta Izraelt, annak libanoni katonai hadművelete hamar véget vet a katonai képességeknek. Két stratégiailag fontos területen azonban az Irán által támogatott nem állami fegyveres szervezetek erősek: az egyik Irak, a másik Jemen. Irak kulcsfontosságú helyszínévé lépett elő a háborúnak, ugyanis az ország jelentős török és arab befolyás alá került. A síita milíciák több támadást indítottak nemzetközi célpontokkal szemben. Ellenben Jemenben a húshi mozgalom vonakodik belépni a háborúba, ugyanis a korábbi amerikai és izraeli támadások következtében nem kívánja eszkalálni a helyzetet.⁴ Ebből is látszik, hogy a proxyk nem tekinthetők pusztán Irán kinyújtott karjának, hanem döntéseikben a helyi realitások is szerepet játszanak.

A BELSŐ HATALMI VISZONYOK ALAKULÁSA IRÁNBAN

A hatalom de facto az Iráni Forradalmi Gárda kezében koncentrálódik jelenleg. A háború megindításában kulcsfontosságú szerepet játszottak azok a hírszerző-

2 Emma Graham, „Why the United Arab Emirates is a target for Iran’s aggression,” *CNBC*, 2026. március 15., <https://www.cnbc.com/2026/03/15/iran-us-war-uae-target-aggression.html>.

3 Patrick Theros, „The Gulf Shock: Strategic Consequences of the U.S.-Israel War with Iran,” *Gulf International Forum*, 2026. március 10., <https://gulfif.org/the-gulf-shock-strategic-consequences-of-the-u-s-israel-war-with-iran/>.

4 Nadwa Al-Dawsari, „Iran’s insurance policy: Why the Houthis stayed out of the fight?,” *Middle East Institute*, 2026. március 12., <https://mei.edu/publication/irans-insurance-policy-why-the-houthis-have-stayed-out-of-the-fight/>.

si információk, amellyel az egy helyen összegyűlt negyven iráni vezetőt képesek voltak likvidálni. A támadások során meghalt a Legfelsőbb Vezető is, aki helyett fiát, Modztába Khámeneit választották meg erre a funkcióra, ám a támadások során ő maga is komolyan megsérült.⁵ Az ország irányítása az Iráni Forradalmi Gárda kezében van jelenleg, amely Pezeskján elnököt marginalizálta és valószínűleg Khámenei fiát is inkább csak felhasználja.

Ali Khámenei legfőbb vezető meggyilkolása - síita iszlám értelmezésben mártírhalála - összezárta az iráni társadalmat. Azon tüntetések, amelyek napokkal a katonai beavatkozás előtt újraindultak, a háború hatására leálltak, igaz, abban a rezsim elnyomása és januárban a 30-40 ezer halálos áldozat is szerepet játszott. Az Egyesült Államok és Izrael egyelőre nem rendelkezik egy olyan forgatókönyvvel, amely megoldaná a rezsimváltást. Jelenleg a tüntetők nem kínálnak valós politikai alternatívát, amelyet támogatni lehetne.⁶

Izrael jelenlegi stratégiája világos: a magas rangú iráni tisztségviselők célzott likvidálásával nem csupán katonai, hanem politikai értelemben is meg kívánja roppantani az Iszlám Köztársaságot. Benjamin Netanjahu ezt nyíltan meg is fogalmazta, amikor a rezsim „gyengítéséről” beszélt annak érdekében, hogy az iráni társadalom maga távolíthassa el a vezetést. Ugyanakkor a stratégia egyik kulcskérdése, hogy kiket távolítanak el a rendszerből. Laridzsáni halála ebből a szempontból különösen jelentős: olyan szereplő volt, aki egyszerre volt a rezsim embere és a pragmatikus nyitás potenciális képviselője. Mélyen beágyazott volt a hatalmi struktúrába, ugyanakkor képes volt kapcsolatot tartani külföldi partnerekkel, és szerepet játszott a tárgyalási csatornák fenntartásában is. Kiiktatásával nemcsak egy befolyásos politikus esett ki, hanem egy lehetséges közvetítő is.⁷ Ez pedig könnyen visszaüthet. Bár elvileg megnyílhat az út egy mérsékeltebb irány felé – például Ghalibaf vagy Róhání révén –, legalább ennyire valószínű, hogy a keményvonalasok erősödnek meg. Ha valóban radikálisabb figurák kerülnek kulcspozícióba, Irán kevésbé lesz hajlandó kompromisszumokra. Egy ilyen törekény helyzetben a külső nyomás nem feltétlenül rendszerváltást, hanem inkább instabilitást vagy akár szétesést eredményezhet. Így Izrael stratégiája egyszerre hordozza a rezsim meggyengítésének lehetőségét és egy kiszámíthatatlanabb, veszélyesebb Irán kialakulásának kockázatát.

5 „Who is Iran's new leader?,” *The Economist*, 2026. március 12., <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2026/03/12/who-is-irans-new-leader>.

6 Vali Nasr, „A Resistance is Deepening in Iran,” *The New York Times*, 2026. március 9., <https://www.nytimes.com/2026/03/09/opinion/international-world/iran-supreme-leader-mojtaba-khamenei.html>.

7 „The killing of Ali Larijani weakens Iran—but at a cost,” *The Economist*, 2026. március 17., <https://www.economist.com/briefing/2026/03/17/the-killing-of-ali-larijani-weakens-iran-but-at-a-cost>.

A NUKLEÁRIS PROLIFERÁCIÓ VESZÉLYEI

Az elmúlt években Irán tudatosan a lebegtetés eszközével élt nukleáris programjával kapcsolatban: miközben hivatalosan cáfolta annak katonai céljait, mégis jelentős lépéseket tett a nukleáris katonai képességek irányába.⁸ A 2025 júniusi amerikai–izraeli katonai beavatkozás számos atomtudóssal végzett és Irán földrajzilag szétszórt nukleáris létesítményeiben is jelentős károkat okozott. Ezek mértékéről, valamint Irán több mint 400 kg 60 százalékra dúsított uránkészletének sorsáról azonban nem áll rendelkezésre pontos bizonyíték, ugyanis Irán akadályozza a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség ellenőreinek a támadott helyszínekre való bejutását.

Donald Trump amerikai elnök a 2025 decemberében kezdődött iráni tüntetések nyomán többször újra felszólította az iráni vezetést, hogy mondjon le a katonai célú nukleáris programról. A 2026 februárjában zajló rövidéletű közvetlen tárgyalások során az Egyesült Államok egy regionális urándúsító konzorciumra tett javaslatot. Ezek összeomlása után a február 28-án elindított izraeli és amerikai hadműveletek egyik fő célja Irán katonai célú atomprogramjának teljes felszámolása volt.⁹ A károk pontos mértéke ezúttal sem világos, de Natanz, Fordó és Iszfahán telephelyen lévő urándúsító centrifugái megsérültek. Bár lehetőségként felmerült egy nagyszabású szárazföldi utánkövetés vagy egy bizonyítékgyűjtő különleges művelet, amely a megmaradt magasan dúsított uránkészletet biztosította volna, de ezek jelentős amerikai erőket kötnének le és komoly ellenállással találkozhatnak.¹⁰

Az iráni nukleáris program eddigi fejleményei és 2026 utáni sorsa más regionális hatalmak ambícióit is meghatározzák. Szaúd-Arábia ugyan nem rendelkezik katonai célú nukleáris programmal, de vezetői jelezték, hogy fő riválisuk, Irán

8 Hamidreza Azizi, „Iran and Nuclear Opacity: Strategic Ambiguity, Retaliation, and Leverage” *Middle East Council on Global Affairs*, September 2025, <https://mecouncil.org/publication/iran-and-nuclear-opacity-strategic-ambiguity-retaliation-and-leverage/>.

Kontextusképpen: az Obama-kormányzat idején aláírt 2015-ös nukleáris megállapodás 3,67 %-os hazai dúsítást engedélyezett Irán számára. A 20% feletti szintre dúsított urán már nem tekinthető pusztán polgári célúnak. A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség ezzel kapcsolatos részletes jelentése egyértelműen alátámasztja a 60%-os urándúsítás tényét: „Verification and monitoring in the Islamic Republic of Iran in light of United Nations Security Council resolution 2231”, IAEA, GOV/2025/24, 2025. május 31., <https://www.iaea.org/sites/default/files/25/06/gov2025-24.pdf>.

9 „What are Iran’s Nuclear and Missile Capabilities?”, *Council on Foreign Relations*, 2026. március 4., <https://www.cfr.org/articles/what-are-irans-nuclear-and-missile-capabilities>.

10 „A Sprawling Middle East War Explodes,” *International Crisis Group*, 2026. március 6., <https://www.crisisgroup.org/cmt/middle-east-north-africa/iran-israel-palestine-united-states/sprawling-middle-east-war-explodes>.

10 Natasha Bertrand, Zachary Cohen, Haley Britzky, Avery Schmitz, „Capturing Iran’s highly enriched uranium would require a large US ground force, sources say,” *CNN*, 2026. március 9., <https://edition.cnn.com/2026/03/09/politics/iran-uranium-us-ground-forces-nuclear>.

nukleáris fölfegyverkezése esetén a királyság is hasonló útra lépne. Az amerikai ellenkezés ellenére Rijád ragaszkodik a belföldi urándúsítás jogához. Az ország emellett évtizedek óta a pakisztáni nukleáris program csendes finanszírozója, nyitva tartva a gyors felzárkózás vagy akár nukleáris fegyverek megvásárlásának lehetőségét is.¹¹ Törökország hasonlóképp kilátásba helyezte saját csatlakozását a nukleáris fegyverkezési versenyhez, ha Irán katonai célú nukleáris ambíciói beteljesülnének. A törökországi diskurzus azonban legalább ekkora hangsúlyt helyez Izrael nukleáris arzenáljára és szándékos ambivalencián alapuló doktrínájára, melyre (és amelynek nyugati részről való tolerálására) a török vezetők súlyos „nukleáris igazságtalanságként” hivatkoznak.¹² Miközben méreténél fogva időnként Egyiptom is felmerül egy lehetséges proliferációs folyamat esetleges résztvevőjeként, az ország súlyos demográfiai és fiskális feszültségei mellett ez valószínűtlen forgatókönyv.

Végző soron a 2026-os iráni háború tanulsága kettős: egyfelől Izrael és az Egyesült Államok demonstrálták, valóban készek katonai eszközökkel fellépni a nukleáris proliferáció ellen. Másfelől az is bizonyosságot nyert, hogy Irán nukleáris látenciára épülő stratégiája nem biztosít kellő elrettentő erőt. A két tanulság eredője csak hosszabb távon, Irán, Szaúd-Arábia és Törökország jövőbeli pozícionálása.

REGIONÁLIS HATÁSOK

Izrael számára az Irán elleni háború jelentős siker, ugyanis Netanjahu miniszterelnök egy éven belül másodszor sikerült elérnie, hogy az Egyesült Államok aktív szerepet vállaljon az iszlám köztársasággal szembeni háborúban. Izrael aggódik az ellenőrizetlen nukleáris program miatt, és ellenzi, hogy az Egyesült Államok megállapodjon ezzel a rezsimmel. Izrael számára továbbra is a rezsimváltás a cél, ugyanakkor ezzel kapcsolatos konkrét forgatókönyv jelenleg nem rajzolódik ki.¹³ Az izraeli lakosság a napi többszöri légiriadó, illetve 70 000 tartalékos behí-

11 Ellie Geranmayeh, Cinzia Bianco és Camille Lons, „Saudi Nuclear Posture After the 12-Day War,” *War on the Rocks*, 2025. november 14., <https://warontherocks.com/2025/11/saudi-nuclear-posture-after-the-12-day-war/>.

Nour Eid, „Saudi Arabia’s Nuclear Temptations: Lessons Learned from Regional Instability,” *Institut français des relations internationales*, 2025, https://www.ifri.org/sites/default/files/2025-09/ifri_eid_saudi_arabia_nuclear_temptations_2025_0.pdf.

12 Mohamad Kawas, „Turkey and Nuclear Weapons: Facts and Scenarios,” *Progress Center for Policies*, 2026. február 19., <https://www.arabprogress.org/en/turkey-and-nuclear-weapons-facts-and-scenarios/>.

13 Gabriel Mitchell, „Israel, Iran, and the Laws of Motion,” *Mitvim Institute*, 2026. március, <https://mitvim.org.il/en/publication/israel-iran-and-the-laws-of-motion/>.

vása ellenére maximálisan támogatja a háborút, és az elért sikerek megerősítik Benjamin Netanjahu pozícióit az idén esedékes választások előtt. Izrael szemszögéből az arab államokat ért támadások elősegíthetik, hogy az iráni fenyegetés miatt ismételten egy táborba kerüljenek.

A Perzsa-öböl térségének arab olajmonarchiái egyöntetűen elítélik az iráni támadást. Katar és Omán háttér diplomáciai egyeztetéseket folytat. Ez tette lehetővé, hogy korlátozottan ugyan, de megnyissák az Egyesült Arab Emírségek légterét a repülőgépforgalom előtt. A háború második hetében Irán és a Hezbollah összehangolt támadásokat hajtott végre¹⁴ izraeli célpontok ellen, amelyek néhány esetben áttörték az izraeli légvédelmet. Az iráni hadsereg emellett folytatja az Öböl menti államok elleni akciókat: dróntámadás érte például Dubajt,¹⁵ és Katar ellen is ismétlődtek a támadások. Az Egyesült Államok azonban egyelőre képes regionális támogatást fenntartani az Irán elleni fellépéshez. A hat ország külön-külön egészen biztosan felülvizsgálja az Iránhoz fűződő kapcsolatait, valamint azt is, hogy mennyiben védi meg őket az, hogy amerikai támaszpont található a területükön.

Gazdasági hadviselés - a háború energiapiaci és gazdasági hatásai

Az iráni válaszcsepások az Öböl-államok gazdaságának kulcsát jelentő olajkereskedelmet is súlyosan érintették. Szaúd-Arábia – mivel a Vörös-tenger irányába is képes exportálni – eddig viszonylag kisebb veszteségekkel vészeli át a helyzetet. Ezzel szemben a Hormuzi-szorosra támaszkodó kisebb államok gyakorlatilag kiszorultak a globális olaj- és gázpiacról. Jelenleg a szoroson csak azok a hajók haladhatnak át, amelyek erre Teherántól engedélyt kapnak,¹⁶ miközben a konfliktust megelőző hetekben a napi forgalom több mint száz hajó volt, és a világ kőolaj- és cseppfolyósított földgáz exportjának 20-30%-a szoroson haladt át.¹⁷

Irán tudatosan alkalmaz gazdasági hadviselést: drón- és rakétatámadásokkal, valamint robbanószerkezetekkel célzottan támadja a „nem barát” hajókat

14 „Iranian strikes, Hezbollah rockets make regular life in Israel ‘simply impossible’” *France 24*, 2026. március 14., <https://www.france24.com/en/iranian-strikes-hezbollah-rockets-make-regular-life-in-israel-simply-impossible>.

15 „Drone attack disrupts Dubai flights as Iran continues Gulf attacks,” *Al Jazeera*, 2026. március 16., <https://www.aljazeera.com/news/2026/3/16/drone-strike-disrupts-dubai-flights-as-iran-continues-gulf-attacks>.

16 Adam Parker et al., „Dark Ships and Shadow Fleets – What Is Crossing ‘Closed’ Strait of Hormuz?,” *Sky News*, 2026. március 11., <https://news.sky.com/story/dark-ships-and-shadow-fleets-what-is-crossing-closed-strait-of-hormuz-13517746>.

17 Harrison Prétat et al., „No One, Not Even Beijing, Is Getting Through the Strait of Hormuz,” *Center for Strategic and International Studies*, 2026. március 6., <https://www.csis.org/analysis/no-one-not-even-beijing-getting-through-strait-hormuz>.

és a Perzsa-öböl déli partján fekvő olajipari infrastruktúrát. A háború első két hetében 16 tanker sérült meg, a forgalom minimálisra csökkent.¹⁸ Ezzel párhuzamosan Teherán továbbra is exportál: mintegy 11,7 millió hordó olajat juttatott ki, döntően Kínába. A Hormuzi-szoros részleges blokádja így Irán egyik leghatékonyabb nyomásgyakorló eszközévé vált, amely közvetlenül érinti a globális energia- és műtrágyapiacot.¹⁹ Az olaj világpiaci ára már 40–50 százalékkal emelkedett,²⁰ ami az energia- és szállítási költségeken keresztül a teljes gazdasági értékláncot érinti.

A háború hatására a nyersolaj világpiaci ára történelmi volatilitásba kezdett, négy év után először átlépve a 100\$/hordó határt.²¹ Bár a jegyzések átmenetileg visszatértek a 85–90\$/hordó tartományba, valószínűleg amerikai erőfeszítéseknek köszönhetően, utána ismét emelkedő pályára álltak.²² A csökkent mennyiségek és magasabb árak növelik a nemzetközi szállítási költségeket, emelik a villamosenergia- és az ipari termelés költségeit, és végső soron az élelmiszerek, az üzemanyagok és a fogyasztási cikkek árának emelkedéséhez vezethetnek, lassítva a gazdasági növekedést. Emellett mivel az olaj árát dollárban határozzák meg, az árak emelkedése az energiaiimportőr országokat – köztük az európaiakat is –, nagyobb dollárforrás mozgósítására kényszerítheti, ami azonnali nyomást gyakorolhat az árfolyamokra és a külkereskedelmi mérlegekre.²³

A földgáz esetében a helyzet Európa számára még rosszabb, mint a nyersolaj esetében, mivel a kontinens az orosz vezetékes gázzal nagyrészt LNG-re állt át, amelynek jelentős része a Közel-Keletről érkezik. A drágulás az EU-ban már most 50%-ot meghaladó,²⁴ ezért az EU azt fontolgatja, hogy plafont vezet be a gáz árára, hogy ezzel valamennyire mérsékelje az ugyancsak meredeken emelke-

18 Dalg, Khatinoglu, „Iran shields its oil exports as Hormuz flows falter,” *Iran International*, 2026. március 16., <https://www.iranintl.com/en/202603152504>.

19 Papp Gábor, „Prepare for Trouble and Make It Double — The Dual Challenge of the Strait of Hormuz,” *Hungarian Conservative*, 2026. március 11., <https://www.hungarianconservative.com/articles/opinion/strait-of-hormuz-dual-challenge/>.

20 John Power, „Oil prices keep rising as Trump seeks coalition to reopen Strait of Hormuz,” *Al Jazeera*, 2026. március 16., <https://www.aljazeera.com/economy/2026/3/16/oil-prices-keep-rising-as-trump-seeks-coalition-to-reopen-strait-of-hormuz>.

21 „Oil price tops \$100 again as Iran strikes economic targets across Middle East,” *The Guardian*, 2026. március 12., <https://www.theguardian.com/us-news/2026/mar/11/us-oil-iran-israel-war>.

22 „Crude Oil Price Today,” *Business Insider*, 2026. március 12., <https://markets.businessinsider.com/commodities/oil-price>.

23 Muqtadar Khan és Santosh Mehrotra, „The Energy Shock: U.S.-Israel War with Iran's Impact on Indian, Chinese, and Global Economies,” *New Lines Institute for Strategy and Policy*, 2026. március 6., <https://newlinesinstitute.org/middle-east-center/the-energy-shock-u-s-israel-war-with-irans-impact-on-indian-chinese-and-global-economies/>.

24 „Von Der Leyen Floats 'Capping Gas Price' as Iran Energy Crisis Deepens,” *Euractiv*, 2026. március 11., <https://www.euractiv.com/news/von-der-leyen-floats-capping-gas-price-as-iran-energy-crisis-deepens/>.

dő villamosenergia-árakat.²⁵

A gazdasági következmények mértéke a háború időtartamától, az infrastruktúra károsodásának mértékétől, valamint attól fognak függeni, hogy mi történik majd az iráni rezsimmel. Ha a konfliktus gyorsan lezárul, a hosszú távú gazdasági következmények korlátozottak lehetnek, míg a hosszan elhúzódó eszkaláció súlyos globális inflációt és recessziós nyomást idézhet elő, különösen az olajfüggő régiókban, mint amilyen Európa és Ázsia. Ha a konfliktus nem húzódik el, a fejlett gazdaságok többsége elkerülheti a jelentősebb gazdasági sokkokat, bár a kockázatok továbbra is magasak. A jövőre tekintve az, hogy Irán képes lesz-e a jövőben is jelentős mennyiségű szénhidrogént exportálni, komoly következményekkel járhat más olajtermelő országok – például az arab Öböl menti államok vagy akár az Egyesült Államok – piaci erejére nézve.

AZ IRÁNI HÁBORÚ ÉS A GLOBÁLIS NAGYHATALMI VERSENY

Az iráni háború nem elszigetelt regionális konfliktus, hanem a nagyhatalmi verseny egyik kulcsfontosságú tesztje. A konfliktus megmutatja, hogy az Egyesült Államok, Kína és Oroszország milyen mértékben képes egyszerre több térségben érvényesíteni érdekeit, és hol húzódnak ennek korlátai.

Az Egyesült Államok közel-keleti fellépése sokkal inkább a globális vezető szerep fenntartásához szükséges erődemonstrációnak tekinthető. Amerikai részről bár a legutóbbi Nemzeti Biztonsági Stratégia²⁶ és Nemzeti Védelmi Stratégia²⁷ a közel-keleti térséget leértékelte, Iránt és nukleáris programját egyértelmű fenyegetésként jelölte meg. A konfliktus kitörése így egyáltalán nem tekinthető atipikus döntésnek a Trump-kormányzat részéről. A Trump-adminisztráció által képviselt megközelítés abból indul ki, hogy a fenyegetéseket – különösen az iráni nukleáris programot és a regionális destabilizációt – nem szabad hagyni eszkalálódni, hanem időben, határozott katonai eszközökkel kell kezelni. Ebből a perspektívából a konfliktus nem elvonja az erőforrásokat az indo–csendes-óceáni térségtől vagy Európától, hanem éppen megerősíti az amerikai hitelességet szövetségei szemében. A gyors és célzott katonai fellépés azt üzeni, hogy Wa-

25 Kate Abnett és Charlotte Van Campenhout, „EU Considering Gas Price Cap to Curb Surging Energy Costs,” *Reuters*, 2026. március 11., <https://www.reuters.com/sustainability/boards-policy-regulation/return-russian-fuels-would-be-strategic-blunder-von-der-leyen-says-2026-03-11/>.

26 „National Security Strategy of the United States of America”, 2025, <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/12/2025-National-Security-Strategy.pdf>.

27 „National Defense Strategy”, 2026, <https://media.defense.gov/2026/Jan/23/2003864773/-1/-1/0/2026-NATIONAL-DEFENSE-STRATEGY.PDF>.

shington képes egyszerre több térségben is érvényesíteni érdekeit, és nem engedi, hogy riválisai – legyen szó Iránról, Kínáról vagy Oroszországról – kihasználják az amerikai visszafogottságot.

A konfliktus rámutat arra, hogy az Egyesült Államoknak fel kell gyorsítania újrapiarostási és védelmi fejlesztési programjait. A Trump-féle stratégia ezt nem problémaként, hanem szükséges korrekcióként értelmezi, amely hosszú távon erősíti az amerikai gazdaságot és katonai fölényt. Ezzel párhuzamosan Washington egyértelműbb elvárásokat fogalmaz meg szövetségesei felé: a kollektív biztonság fenntartása érdekében Európának és más partnereknek nagyobb részt kell vállalniuk saját védelmükből. Az iráni konfliktus így nemcsak katonai műveletként, hanem egy szélesebb stratégiai újrendeződés részeként értelmezhető, amelyben az Egyesült Államok egyszerre erősíti elrettentő képességét és új alapokra helyezi szövetségi rendszerét.

A konfliktus egyben rámutat arra is, hogy az Oroszország–Irán–Kína kapcsolatrendszer nem alkot egységes blokkot, hanem laza, érdekevezérelt együttműködésként működik. Oroszország, Irán és Kína egyre gyakrabban jelenik meg informális stratégiai háromszöggént. Ez a kapcsolatrendszer részben olyan multilaterális platformokon keresztül működik, mint a BRICS vagy a Sanghaji Együttműködési Szervezet. Ugyanakkor a három ország semmiképp nem tekinthető monolit blokknak: a szereplők elsősorban saját nemzeti érdekeik alapján alakítják politikájukat.²⁸ A BRICS egy közös nyilatkozatot sem volt képes kiadni az iráni háborúval kapcsolatban, ugyanis míg Kína az Egyesült Államokat és Izraelt, India az iráni viszont támadást ítélte el.²⁹

Oroszország stratégiája a konfliktus kihasználására épül, miközben elkerüli a közvetlen konfrontációt az Egyesült Államokkal. Oroszország és Irán stratégiai partnerek ugyan, de ennek fontos korlátai vannak, amely inkább rugalmas érdekköordinációként értelmezhető.³⁰

Moszkva diplomáciai támogatást nyújt ugyan Iránnak, de hangsúlyozza, hogy nem szolgáltat hírszerzési adatokat Teherán számára.³¹ Oroszország támo-

28 Lucas Winter, Jemima Baar, and Jason Warner, „The Axis Off-Kilter: Why an Iran-Russia-China 'Axis' Is Shakier than Meets the Eye,” *War on the Rocks*, 2024. április 19., <https://warontherocks.com/2024/04/the-axis-off-kilter-why-an-iran-russia-china-axis-is-shakier-than-meets-the-eye/>.

29 Oliver Stuenkel, „BRICS Is Divided on Iran. So Are NATO and the G7,” *Foreign Policy*, 2026. március 28., <https://foreignpolicy.com/2026/03/18/iran-war-brics-nato-g7-economics-security/>.

30 Michael MacArthur Bosack, „What to Make of Russia's New Security Agreements,” *The Diplomat*, 2025. január 29., <https://thediplomat.com/2025/01/what-to-make-of-russias-new-security-agreements/>.

31 Mariam Khan, „Russia denies giving Iran intelligence on US troops in Middle East, Witkoff says,” *ABC NEWS*, 2026. március 10., <https://abcnews.com/Politics/russia-denies-giving-iran-intelligence-us-troops-middle-story?id=130940730>.

gatása elsősorban politikai és gazdasági jellegű marad, és addig terjed, amíg nem vezet közvetlen konfrontációhoz a Nyugattal. Moszkva számára a konfliktus relatív előnyt jelent: leköti az amerikai erőforrásokat és növeli a globális bizonytalanságot, anélkül, hogy közvetlen kockázatot vállalna. Bár egyre több hírt közölnek arról, hogy Oroszország hírszerzési adatokkal és a drón-támadások hatásának emelésében segít Iránnak,³² a Kreml nem kommentálja a híreket, inkább óvatos. Ennek ellenére a teljes tétlenség Moszkva részéről komoly presztízsveszteség, hiszen sorra veszíti stratégiai partnereit, tényleges fellépésre azonban nincs lehetősége, ha nem akar eskalációt Washingtonnal, amellyel a viszony rendezése egyébként is bukdácsol. Egyelőre kivár, remélve a konfliktus elhúzódását.

Ez rövid távon jól jön az orosz gazdaságnak. Egyes számítások szerint ugyanis a háború kirobbanása óta kb. 890 millió dollárral nőtt Oroszország olajbevétele a háború következményei miatt.³³ Ennek egyik oka, hogy a Hormuzi-szorosnál kialakult helyzet miatt minden olajfajta, így az Ural ára is nőtt. Másrészt az USA szankciók alóli mentességet vezetett be minden olyan ország számára, amely orosz olajat vásárolt. Így mentességet kapott többek között India is, amely meg is vásárolta a tankereken rekedt olajat, amelyek vissza is fordultak India felé.³⁴ Harmadrészt, az iráni háború óta kb. 8%-kal gyengült a rubel a dollárhoz képest, így a nyereség még ezáltal is növekedett.³⁵ Az olajszankciók és az orosz gazdaság lassulása miatt Moszkva számára így az a kérdés is megoldódni látszik, legalábbis rövid távon, hogy hogyan tartsa fenn az Ukrajna elleni háború pénzügyi fedezetét. Bár rövid távon az olajárak növekedése kedvezően hat gazdaságára, közép-távon Irán lehetséges elvesztésével az Oroszországot Indiával összekötő Észak-Dél Nemzetközi Szállítási Folyosó működésképtelenné válik.

Kínát a közel-keleti események alapvetően negatívan érintik. A kínai nyersolajimport 12%-át adó Irán esetleges kiesése komoly problémát jelentene Pekingnek. Az emelkedő olaj- és nyersanyagárak, illetve a kereskedelmi útvonalakat érintő korlátozások a világ legnagyobb energiaimportőrének és kereskedő

32 Nick Patton Walsh, „Exclusive: Russia is giving Iran specific advice on drone tactics, Western intelligence source tells CNN,” *CNN*, 2026. március 11., <https://edition.cnn.com/2026/03/11/middleeast/russia-iran-advise-drone-tactics-intl>.

33 „Russian Oil Price in India Hits Record as Demand for Urals Grows,” *Bloomberg*, 2026. március 16., <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-03-16/russian-oil-price-in-india-hits-record-as-demand-for-urals-grows?embedded-checkout=true>.

34 Rong Wei Neo, Weilun Soon, „Russian Oil Cargoes Swing Back to India as Iran War Hits Supply,” *Bloomberg*, 2026. március 5., <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-03-05/russian-oil-cargoes-swing-back-to-india-as-iran-war-hits-supply?embedded-checkout=true>.

35 „Ruble Slides Despite Higher Oil Prices as Russia Halts FX Sales,” *The Moscow Times*, 2026. március 13., <https://www.themoscowtimes.com/2026/03/13/ruble-slides-despite-higher-oil-prices-as-russia-halts-fx-sales-a92226>.

nemzetének jelentős többletkiadást okoznak. Peking a meglévő feszültségek ellenére számos kereskedelmi és befektetési kapcsolatot épített ki Iránnal az elmúlt években,³⁶ a háború ezek szétzilálódásával járhat, ami a közel-keleti kínai pozíciók meggyengülését okozhatja.³⁷ A háború nemzetközi arcvesztést is jelent Pekingnek, hiszen Venezuela után megint csak kiderült, hogy Kína képtelen „barátai” megvédésére.

Peking igyekszik menteni a menthetőt, tárgyal az érintett államokkal, igyekszik stabilizáló szerepben feltűnni, s felajánlotta, hogy közvetít a felek között. Befolyását azonban gyengíti, hogy nem hajlandó kemény erőt is tenni törekvései mögé. A nemzetközi – elsősorban globális déli – közvélemény előtt Trump vezette kiszámíthatatlan és erőszakos USA-val szemben stabil pontként, mások szuverenitását tiszteletben tartó, békés, felelős nagyhatalomként pozicionálja magát.³⁸ Stratégiai szempontból előnyös Kína számára, ha riválisa a Közel-Keleten van lekötve, ugyanakkor ezt nem szabad túlértékelni, az események fő hatása a globális kínai befolyás korlátainak újabb megmutatkozása. A háború az orosz–kínai kapcsolatok további erősödéséhez vezethet, nemcsak a várhatóan megnövekvő kínai olajvásárlások miatt, hanem mert az amerikai fellépés fokozza az „össze kell fognunk” érzését Pekingben és Moszkvában.

A KONFLIKTUS TÁGABB REGIONÁLIS HATÁSAI

A konfliktus gyorsan túlnőtt a Közel-Keleten, és megnövekedett az eszkaláció veszélye az északi és északnyugati szomszédságban. Március elején iráni rakéták és drónok csapódtak be Törökország és Azerbajdzsán területén, amit Ankara és Baku élesen elítélt. Bár Teherán tagadja a felelősséget, Azerbajdzsán csapattözszevonásokkal és retorziós fenyegetésekkel reagált, jelezve a konfliktus esetleges tovaterjedésének kockázatát.³⁹

Törökország politikáját a „stratégiai homályosság” jellemzi. Ankara egyszerre ítéli el a támadásokat és érdekelt az iráni rezsim fennmaradásában, mivel

36 Mercy A. Kuo, „China’s Interests in the Israel-US War With Iran: Insights from Yoram Evron,” *The Diplomat*, 2026. március 12., <https://thediplomat.com/2026/03/chinas-interests-in-the-israel-us-war-with-iran/>.

37 Yun Sun, „Why China Won’t Help Iran: Beijing Cares About the Oil, Not the Regime,” *Foreign Affairs*, 2026. március 5., <https://www.foreignaffairs.com/china/why-china-wont-help-iran>.

38 Laura Bicker, „What Is the Game Plan?: The Iran War Is Unsettling China and Its Ambitions,” *BBC News*, 2026. március 6., <https://www.bbc.com/news/articles/c2044vzrdpzo>.

39 Seda Sevencan és Erva Cil, „Türkiye reaffirms right to respond as NATO neutralizes Iranian missile,” *Anadolu Ajansı*, 2026. március 5., <https://www.aa.com.tr/en/turkiye/turkiye-reaffirms-right-to-respond-as-na-to-neutralizes-iranian-missile/3851118>, „President İlham Aliyev: Our Armed Forces have been brought to full mobilization readiness level one,” *Azertac*, 2026. március 5., https://azertag.az/en/xeber/president_ilham_aliev_our_armed_forces_have_been_brought_to_full_mobilization_readiness_level_one-4059215.

egy esetleges, Nyugat-barát vezetés megerősödése regionális pozícióit gyengíthetné. A szankciók alatt álló Irán gazdasági lehetőségeket is biztosított Törökország számára, különösen a kereskedelem és a pénzügyi együttműködés terén. Bár a török légteret ért támadásokat NATO-rendszerek hárították el, és felmerült az 5. cikkely alkalmazása is, Ankara nem kíván közvetlenül belépni a háborúba. Egy esetleges kritikus infrastruktúrát – például olajvezetéseket – érő támadás azonban gyors eszkalációhoz vezethetne.⁴⁰

Törökország és Azerbajdzsán végül visszafogottan reagált. Mindkét állam alapvető érdeke a konfliktusból való kimaradás és az iráni rendszer stabilitásának fenntartása.⁴¹ A háború elhúzódása ugyanis súlyos biztonsági kockázatokat hordoz, különösen a migráció terén. Az első hetekben több mint 3 millió belső menekült volt Iránban, miközben az országban már eleve több millió afgán menekült tartózkodik. Egy további eszkaláció esetén a menekültek jelentős része Törökország felé indulhat, ami komoly terhet róna a már most is túlterhelt török ellátórendszerre.⁴²

Ankara számára a konfliktus más szempontból is kockázatos. A kelet-mediterrán térség militarizációja – nyugati erők ciprusi jelenléte – közvetlen válaszlépésekre készítette Törökországot. Ennél is nagyobb aggodalmat jelent azonban a kurd kérdés. Az amerikai kapcsolatok az iraki és iráni kurd csoportokkal, valamint egy esetleges iráni destabilizáció felvetik egy újabb kurd mobilizáció lehetőségét, ami Törökország számára kiemelt biztonsági fenyegetés.⁴³

Azerbajdzsán hasonló dilemmákkal szembesül. Az iráni északi területeken élő, több tízmilliós azeri közösség helyzete különösen érzékeny kérdés.⁴⁴ Egy esetleges destabilizáció vagy atrocitások menekülthullámot indíthatnak el Azerbajdzsán irányába, és akár katonai reakciót is kiválthatnak Bakuból. Bár Azerbajdzsán katonai képességei jelentősen fejlődtek az elmúlt években, egy nyílt konfliktus Iránnal komoly kockázatokat hordozna.

40 Abdullah Bozkurt, „Turkey’s Iran strategy: Preserve the mullah regime – or ensure its successor remains anti-Western,” *Nordic Monitor*, 2026. március 8., <https://nordicmonitor.com/2026/03/turkeys-iran-strategy-preserve-the-mullah-regime-or-ensure-its-successor-remains-anti-western/>.

41 „Humanitarian aid trucks en route to Iran passes through state border,” *Azertac*, 2026. március 10., <https://azertag.az/en/xeber/humanitarian-aid-trucks-en-route-to-iran-passes-through-state-border-4068179>.

42 „Türkie Annual Overview 2025,” *UNHCR Türkiye*, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/120539>, „UNHCR: Up to 3.2 million Iranians temporarily displaced in Iran as conflict intensifies. Press release,” *UNHCR*, 2026. március 12., <https://www.unhcr.org/news/press-releases/unhcr-3-2-million-iranians-temporarily-displaced-iran-conflict-intensifies>.

43 Grady Wilson, „Turkey has weathered regional instability before. But the war in Iran poses greater risks to Ankara than past conflicts,” *The Atlantic*, 2026. március 12., <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/turkey-source/turkey-has-weathered-regional-instability-before-but-the-war-in-iran-poses-greater-risks-to-ankara-than-past-conflicts/>.

44 „Azeris in Iran,” *Minority Rights Group*, 2017. december., <https://minorityrights.org/communities/azeris-2/>.

Az Egyesült Államok, Izrael és Azerbajdzsán közötti stratégiai együttműködés – amely részben már korábban is megmutatkozott – új dimenziót ad a helyzetnek. Egy súlyos iráni belső válság esetén nem zárható ki, hogy Baku aktívabb szerepet vállalna, ami jelentősen növelné a dél-kaukázusi eszkaláció esélyét.

Örményország számára a konfliktus szintén biztonsági kockázatot jelent. Bár a korábbi félelmekkel ellentétben egyelőre nem újult ki az azerbajdzsáni–örmény konfliktus, egy iráni összeomlás és a regionális erőviszonyok átrendeződése újra felszínre hozhatja a feszültségeket.⁴⁵ Grúziában ezzel párhuzamosan belpolitikai vitákat váltott ki a kormány óvatos, egyensúlyozó külpolitikája.⁴⁶

A konfliktus hatásai Közép-Ázsiában is érezhetők. A térség országai egyrészt a biztonsági kockázatok növekedésétől tartanak, különösen az Iszlám Államhoz köthető csoportok aktivitásának erősödése miatt.⁴⁷ Másrészt a gazdasági következmények még súlyosabbak: az iráni kereskedelmi útvonalak kiesése és az energiaárak emelkedése komoly zavarokat okoz. Egyes országokban az élelmiszerárak rövid idő alatt megduplázódtak, miközben az ellátási láncok megszakadása az egész régiót érinti. A hatások országonként eltérőek: míg Kazahsztán profitálhat a magasabb olajárakból, addig a kisebb, importfüggő gazdaságok – például Kirgizisztán és Tádzsikisztán – inflációs nyomással és ellátási nehézségekkel szembesülnek.

EURÓPA VÁLASZA AZ IRÁNI HÁBORÚRA

Az Európai Unió nem akar közvetlen katonai szereplővé válni a konfliktusban és, bár a harcok nem érintik közvetlen háborús félként, közvetett módon rendkívüli kihívásokkal néz szembe. Ezek közül a legközvetlenebbek az energiapiacot és a gazdaságot érintő következmények, amelyek az EU-n belül az olaj- és gázárak emelkedéséhez vezettek, amelyet követhet majd az infláció és a gazdasági lassulás. Ráadásul mindez akkor történik, amikor az EU a viszonylag stabil, olcsó és kiszámítható orosz fosszilis energiáról le kíván teljesen válni. Ezen kívül a háború hatására azokban a tagállamokban, amelyek nyitottabbak a menekültek befogadását illetően, nő a terrorizmus veszélye és a bevándorlási nyomás is. Az iráni

45 Brian Cooper, „Georgia’s Ties with Iran Shift Its Foreign Policy,” *Eurasia Daily Monitor*, 2026. március 9., <https://jamestown.org/georgias-ties-with-iran-shift-its-foreign-policy/>.

46 Brian Cooper, „Georgia’s Ties with Iran Shift Its Foreign Policy,” *Eurasia Daily Monitor*, 2026. március 9., <https://jamestown.org/georgias-ties-with-iran-shift-its-foreign-policy/>.

47 Graig R. Klein, „From Tehran to Europe: Terrorism Risks After the Killing of Iran’s Ayatollah,” *International Center for Counter-Terrorism*, 2026. március 9., <https://icct.nl/publication/tehran-europe-terrorism-risks-after-killing-irans-ayatollah>.

konfliktus a NATO-n belül is okozott feszültségeket az USA és európai szövetségesei között, ám úgy tűnik, az EU néhány vezetője ezt a helyzetet továbbra is Ukrajna támogatására kívánja felhasználni.

Az Európai Bizottság vezetője nyilvánvalóvá tette például, hogy a közel-keleti eskaláció nem mehet Ukrajna rovására: Európa, „bármi történjék máshol”, továbbra is Ukrajna mellett áll.⁴⁸ A gyakorlatban azonban a katonai erőforrások – különösen a légvédelmi rendszerek és elfogórakéták – egyre inkább megoszlanak Ukrajna és a Közel-Kelet között. Zelenszkij szerint a hiány már a válság előtt is fennállt, a konfliktus azonban tovább élezte azt.⁴⁹ Eközben Ukrajna igyekszik lehetőséget is látni a helyzetben: szakértőket küldött az Öböl menti országokba, hogy a drónelhárítás terén szerzett tapasztalatait exportálja, és így új biztonsági együttműködéseket építsen ki.⁵⁰ Az ukrajnai háború során szerzett katonai tapasztalatok tehát már a tágabb nyugati biztonsági architektúra részévé válnak.

Hiába pozicionálta magát Európa vezetőjeként Friedrich Merz, az iráni konfliktus tekintetében „megbújik”, Németországnak kapacitás- és politikai akarathiány miatt nincs nagy szerepe a konfliktus kezelésében. A német érdek az, hogy a háború mihamarabb lezáruljon, mivel a rezsimváltás túl sok időbe telne. A háború okozta energiaár- és inflációnövekedés tovább rombolná a gazdasági növekedés ígérétét hirdető, viszont eddig ezen ígéretet be nem teljesítő kormánykoalíció legitimitását. Másrészről a közel-keleti krízis elmélyülése újabb migrációs hullámot indíthatna, amit Európa valójában 11 évvel a menekültválság után se tudna jól kezelni.⁵¹

Az Egyesült Királyság két aspektusból is közvetlenül érintett az iráni konfliktusban. Először is, az amerikaiak az iráni bombázások megkezdéséhez használni akartak két brit légibázist: az angliai fairfordit és Diego Garcíát az Indiai-óceán közepén.⁵² Ezt a Starmer-kormány megtagadta, majd mégis engedélyezte,⁵³ de ezt is csak megkötésekkel, amivel azonban Trump elnök elégedetlen

48 „Speech by President von der Leyen at the EU Ambassadors Conference 2026,” *European Council*, 2026. március 9., https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_26_576.

49 Tim Ross, „Zelenskyy to Trump: Put more pressure on Putin, ‘not on me’,” *Politico*, 2026. március 11., <https://www.politico.eu/article/volodymyr-zelenskyy-interview-pressure-vladimir-putin/>.

50 James Landale, „Zelensky sends drone teams to Middle East, touting Ukraine’s expertise,” *BBC*, 2026. március 11. <https://www.bbc.com/news/articles/cgl5jeg5r15o>.

51 Paul-Anton Kruger et al., „Warum der Irankrieg für Merz zum echten Problem werden könnte,” *der Spiegel*, 2026. március 4., <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/iran-krieg-friedrich-merz-und-die-wirtschaftlichen-folgen-der-eskalation-a-d9970259-e4a6-47a3-9c2d-3b2a7b011306>.

52 Laura Kelly, „Trump’s Iran warning gives UK whiplash over Chagos island deal,” *The Hill*, 2026. február 21., <https://thehill.com/policy/international/5748361-trump-roils-uk-chagos-deal-iran/>.

53 Ben Hutton, „UK will allow US to use bases to strike Iranian missile sites, PM says,” *BBC*, 2026. március 2., <https://www.bbc.com/news/articles/cqj9g11plezo>.

volt.⁵⁴ Starmer döntésének az volt az oka, hogy a Munkáspárt ódzkodik egy, a baloldalon igen népszerűtlen iraki háborúhoz hasonló akcióba való bekapcsolódástól. A másik ügy, hogy a két ciprusi brit „szuverén bázisterület” egyikét, Akrotírit a háború második napján eltalálta egy iráni drón.⁵⁵ A briteknek a régióban egy hadihajójuk se volt, két nappal később határozták el, hogy egy rombolót a térségbe küldenek,⁵⁶ azonban ez nagyjából két hetet vesz igénybe, miközben a franciák szinte rögtön a ciprusiak segítségére siettek.⁵⁷ A felháborodott ciprusi kormányzatban fel is merült, hogy amennyiben a bázisokat a britek nem képesek megvédeni, adják vissza őket a szigetországnak.⁵⁸ Mindez a presztízaveszteségen túl jól rámutat a brit haditengerészet leépülésére: a britek büszkesége mára a polgárháború óta a legkisebb méretűre zsugorodott.⁵⁹

Macron a konfliktus kirobbanásáért Iránt tette felelőssé. A briteknél sokkal gyorsabban reagálva engedélyezte a francia katonai bázisok amerikai használatát és az ország egyetlen anyahajóját is a Földközi-tengerre vezényelte, illetve további Rafale gépeket küldött a térségbe. Párizs számára is nagy kérdés, hogy mennyi ideig tart ez a készenléti állapot, mert az eladósodott Franciaország anyagi lehetőségei végesek. Aggodalomra ad okot a konfliktushoz köthető terrorfenyegetettség is. A közel-keleti harcokhoz kapcsolódó migrációs nyomás egyelőre nem tapasztalható, de a francia vezetés attól tart, hogy a Maghreb térségéből korábban a gazdag arab országokba irányuló elvándorlás a harcok miatt Európa felé fordul.⁶⁰

54 Connor Stringer, „Exclusive: Trump – I’m ‘very disappointed’ in Starmer over Iran”, *The Telegraph*, 2026. március 2., <https://www.telegraph.co.uk/us/news/2026/03/02/exclusive-trump-very-disappointed-in-starmer-over-iran/>.

55 Michele Kambas, Sarah Young, „Iranian-made drone hits British air base in Cyprus,” *Reuters*, 2026. március 2., <https://www.reuters.com/world/europe/british-air-base-cyprus-hit-by-suspected-drone-strike-sky-news-reports-2026-03-02/>.

56 Daniel Boffey, „The HMS Dragon row: why has it taken so long to get a UK destroyer to Cyprus?,” *The Guardian*, 2026. március 10., <https://www.theguardian.com/world/2026/mar/10/mod-criticised-after-delay-in-sending-hms-dragon-to-cyprus>.

57 „France deploys aircraft carrier to Mediterranean over Iran war,” *France 24*, 2026. március 3., <https://www.france24.com/en/live-news/20260303-france-deploys-aircraft-carrier-to-mediterranean-over-iran-war>.

58 Costas Venizelos, „Cyprus reviews British Base status as diplomatic row deepens,” *Philenews*, 2026. március 8., <https://in-cyprus.philenews.com/politics/cyprus-reviews-british-base-status-legal-challenge/>.

59 Larisa Brown, Charlie Parker, „How the Royal Navy shrank to its smallest ‘since English Civil War’”, *The Times*, 2026. március 4., <https://www.thetimes.com/article/royal-navy-ships-submarines-hms-dragon-cyprus-fvrdcq335>.

60 Amaury Coutansais-Pervinquier, „Guerre en Iran: faut-il s’attendre à une vague migratoire en Europe?”, *Le Figaro*, 2026. március 10., <https://www.lefigaro.fr/international/guerre-en-iran-faut-il-s-attendre-a-une-vague-migratoire-en-europe-20260310>.

ÖSSZEGZÉS

Az iráni háború nem pusztán regionális konfliktus, hanem a globális hatalmi viszonyok alakulásának fontos epizódja. Az Egyesült Államok és Izrael fellépése egyszerre irányul Irán nukleáris és rakéta programjának felszámolására, valamint a rezsim meggyengítésére vagy akár megdöntésére. A háború jelenlegi szakaszában a harcok intenzitása stabilizálódott, és bár Irán jelentős katonai veszteségeket szenvedett el, továbbra is képes célzott csapások végrehajtására, különösen az Öböl menti államok ellen.

A konfliktus egyik kulcseleme Irán stratégiája, amely nem a gyors győzelemre, hanem a háború elhúzására és költségessé tételére épül. Teherán regionális eszkalációval, proxy-szervezetek bevonásával és gazdasági hadviseléssel igyekszik nyomást gyakorolni ellenfeleire. Ennek része a Hormuzi-szoros részleges blokádja és az olajinfrastruktúra elleni támadások, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a globális energiapiacokra. Az olajárak drasztikus emelkedése és az ellátási láncok sérülése világszinten inflációs nyomást és gazdasági bizonytalanságot okoz. Bár az amerikai–izraeli csapások komoly károkat okoztak Irán nukleáris infrastruktúrájában, a program teljes felszámolása nem bizonyított. Ezzel párhuzamosan regionális fegyverkezési spirál körvonalazódik: Szaúd-Arábia és Törökország is jelezte, hogy Irán nukleáris előretörése esetén saját programot indíthat.

A belső iráni hatalmi viszonyok átalakulása szintén kulcsfontosságú. A tényleges hatalom az Iráni Forradalmi Gárda kezében összpontosul, miközben a politikai vezetés meggyengült. A célzott likvidálások – például legutóbb Laridzsáni esetében – nemcsak a rezsimet gyengítik, hanem a kompromisszum lehetőségét is csökkenthetik, mivel a pragmatikus szereplők háttérbe szorulhatnak, és a keményvonalasok erősödhetnek meg. Egyelőre ugyanis nem látható semmilyen alternatíva, amely az ország vezetését megszerezhetné.

Regionális szinten a konfliktus továbbgyűrűző hatásai jelentősek. A Perzsa-öböl államai, Törökország és a dél-kaukázusi országok mind érintettek, miközben nő a migrációs nyomás és a biztonsági kockázatok. Európa elsősorban gazdasági és energetikai következményekkel szembesül, miközben katonai és politikai értelemben korlátozott mozgástérrel rendelkezik. Az iráni háború kimenetele nemcsak a Közel-Kelet jövőjét, hanem a globális világrend alakulását is befolyásolja. A legfontosabb kérdés az, hogy a konfliktus erősíti-e az amerikai dominanciát, vagy éppen felgyorsítja a különböző érdekszférák kialakítását.

Szerzők:

Csicsmann László, vezető kutató, MKI

Vass Ágnes, kutatási igazgató, MKI

Lillian Zsófia Aronson, elnöki tanácsadó, MKI

Kránitz Péter Pál, vezető kutató, MKI

Salát Gergely, vezető kutató, MKI

Seremet Sándor, vezető kutató, MKI

Trembeczki Zsolt, kutató, MKI

Ruslan Bortnik, vezető kutató, MKI

Stefán Csaba, kutató, MKI

Fejérdy Gergely, vezető kutató, MKI

Lévai Dániel, kutató, MKI

Kováts Máté, kutató, MKI

Papp Gábor, kutató, MKI

Harb Jad Marcell, kutató, MKI

**MAGYAR
KÜLTÜGYI
INTÉZET**